

Mishnah Kilayim, chapter 3

משנה כלאים פרק ג

(1) In a vegetable bed, measuring six handbreadths by six handbreadths, it is permissible to sow five [strips of different] vegetable seeds, namely; four [species, one] on [each of] the four sides of the bed [leaving the corner handbreadths open], and one [a single species] in the middle. [The main underlying principle is that normally, there must be a distance of at least one and a half handbreadths between different species, allowing a space so as to appear as though each species draws sustenance without coming into contact with any of the roots of any other species. However, in our case, since the contact of the diverse strips are exclusively at the corners, therefore, the actual contact between strips does not matter, as the very position of each strip, relative to the other, shows that they are separate strips.] If a vegetable bed has a border one handbreadth high [completely surrounding the 6 X 6 area, and one handbreadth wide, designed for a person attending to the bed to stand on, a human foot being a handbreadth in width: the whole of the area of the bed is now 8 X 8 handbreadths], then one may sow therein thirteen [different species], namely, three [species] on each border, [i.e., he leaves the corner handbreadths empty and plants a square handbreadth next to it, he then leaves the next 1.5 handbreadths open and plants another handbreadth, and leaves the next 1.5 handbreadths open and then plants another handbreadth; he has now reached the second corner. Here, the corner has an area of one square handbreadth, less than the normally

א ערוגה שהיא שלשה טפחים על שלשה טפחים, זורעים בתוכה חמשה זרעונים, ארבעה בארבע רוחות הערוגה, ואחד באמצע. הנה לה גבול גבוה טפה, זורעין בתוכה שלשה עשר, שלשה על כל גבול

רבנו עובדיה מברטנורא

א ערוגה שהיא שלשה טפחים על שלשה טפחים. מפורשת למטה בסוף הקונטרס (לא זכינו לראות מגילת הספר הזה ונגנו. וזה לשון פירושו במסכת שבת פרק ט'): זרעים בתוכה חמשה זרעונים. ויש בה כדי להפריש ביניהם הפרש הראוי ולא הוי ערבוב: ארבעה בארבע רוחות הערוגה. ממלא את כל הרוח עד סמוך לקרן, ובאמצע אינו זורע אלא גרעין אחד, כדי שיהיה הגרעין שבאמצע רחוק שלשה טפחים מן הזרוע שבכל רוח דשיעור יניקת כל זרוע טפה ומחצה, ואף על פי שאצל הקרנות שברוחות הזרעים קרובים זה לזה ואין ביניהם הרחק שלשה טפחים ויונקים זה מזה, אין כאן בית מיוחד, דאכלאים בלבד קפיד קרא דלא להוי ערבוב ולניקה לא חיישינן, כדתנן היה גדר בנתים זה סומך לגדר מכאן, וזה סומך לגדר מכאן ואף על גב דינקי מתתאי. וכאן יש היכר גדול שרוח זו זרועה צפון ודרום, ורוח זו זרועה מזרח ומערב, אבל בין זרע האמצעי לזרעוני הרוחות אין היכר ואי מקרבי הוי ערבוב הלכך צריך הרחק כדי יניקה ועד כאן העתק מפירושו במס' שבת פ"ט: (נמצא והודפס

required buffer of 1.5 handbreadths; however, a corner in itself, is a sufficient buffer, according to the principle stated above. Thus he continues for each of the borders, resulting in twelve different species

וגבול, ואחד באמצע. לא יטע ראש הלפת בתוך הגבול, מפני שהוא ממלאהו. רבי יהודה אומר, ששה באמצע: ב כל מין זרעים אין זורעים בערוגה, וכל מין ירקות זורעין בערוגה. חידול ואפונים השופין, מין זרעים.

being planted, three along each border. To this, he adds] one species in the middle [thereby planting a total of thirteen species]. [However,] it is prohibited to plant a turnip head on the border since that would fill it [completely, and it would appear that all the species are intermingled]. Rabbi Yehudah says, [It is permissible to sow] six [species] in the middle [of the last bed (of 8 X 8 handbreadths) mentioned. Rabbi Yehudah maintains that the wall of the raised border, one handbreadth in height, is part of the equation of the area, thus the total area is 10 X 10, and Rabbi Yehudah also maintains that the required buffer for each species is only one handbreadth (see Mishnah 3). Therefore, one plants the twelve species along the borders, as above, and then, he may proceed to fill the inner area of 6 X 6, in such a way as to leave one handbreadth between each species, and he may even plant right up to the inner wall of the borders, because, according to Rabbi Yehudah, the vertical wall of the border, with a height of one handbreadth, is itself a sufficient buffer.]

(2) It is forbidden to sow different species of [seed producing] seeds in one bed [seeds are not usually sown in beds, but rather, are sown in large quantities, on fields; therefore, if one would sow them in one bed, even if in different strips as above, it would still have the appearance of *kilayim*]; it is, however, permissible to sow different species of vegetable [seeds,] in one bed [which are, as a rule sown, in smaller quantities and in strips, in the manner prescribed in the preceding Mishnah]. Mustard and small peas are [considered] a species of seed [and, though used for human consumption, are not considered vegetable seed, and are consequently, not to be sown with different varieties in the same bed];

רבנו עובדיה מברטנורא

בסוף מסכת כלאים: ב כל מין זרעים אין זורעים בערוגה. הא דרשין לעיל חמשה זרעונים בערוגה, ושלושה עשר מיני זרעונים כשיש לה גבול טפח, הני מילי במיני ירקות שדרך לזרעם ערוגות ערוגות, אבל מיני זרעים שדרך לזרוע מהן שדה גדולה לא, משום דמחוי בכלאים: אפונים השופים. אפונים חלקים שנראין כאלו הן משופין בכלי שמשפין ומחליקין בו העצים. פירוש אחר אפונים (השופים, הקטנים), גמלוניס, גסים וגדולים, לשון ארמי קורין לדבר גדול גמלוניס: גבול. כמין איצטבא

large peas belong to a vegetable species [and may be sown in one bed, in different strips]. If a border wall originally a handbreadth high [the reference is to the case mentioned in the preceding Mishnah] fell in height, it remains valid [there is no need to pull up the vegetables sown on the border] since it was valid at the beginning [but before the next sowing, it must be raised to the proper level].

In a furrow or watercourse [when dry and fit for sowing] a handbreadth deep, [and the usual six handbreadths wide,] it is permissible to sow three different species of vegetable [seeds], one species on one side of the furrow, one on the other side, and one in the middle [as long as there are one and a half handbreadths between the different species].

(3) The head of a triangular shaped vegetable field overlapping into a field of another vegetable is permissible, since it is clear that it is the end of the former field. If one's field is sown with a certain vegetable and he wishes to plant therein a row of another vegetable — Rabbi Yishmael says, [He may do so] as long as the furrow [of six handbreadths width, in which the new row is planted, is open from both sides i.e.,] runs right through from one end of the field to the other [meaning, the furrow may not be surrounded on three sides by another species, but rather, must remain open on the two opposite sides]. Rabbi Akiva says, [We

רבנו עובדיה מברטנורא

של טיט מגובל שעושיין סביב לערוגה לרריסת רגלי אדם: **שהיה גבוה טפח**. כשורעו בו שנים עשר מיני זרעונים: **ונתמעט**. מותרים הזרעונים שגדילים בו אפילו לאחר שנתמעט, ואין צריך לעקור משום מקיים כלאים, כיון שהיה כשר מתחלתו בשעת זריעה, ומיהו אינו יכול לזרוע בו בתחלה לאחר שנתמעט עד שיעמידנו על גובה טפח: **אחד מכאן**. בשפת התלם לרחבו, ואחת בשפה האחרת, ואחת באמצע התלם, והולך וזרוע כל מין עד שיהיו מרוחקין זה מזה טפח ומחצה: ושהן עמוקים טפח לרבותא נקט, משום דבריירושלמי איבא מאן דאסר דמחזי כחבוש: **ג ראש תור**. קרן זוית מחודדת נכנסת לתוך שדה אחר כתורי זהב של תכשיט אשה, שיש להן שלש זויות מחודדות: **שהוא נראה כסוף שדהו**. וניכר ולא מחזי ככלאים: **מפולש**. פתוח משני צדדיו כמו מבוי מפולש שתוחה משתי רוחות: **רבי עקיבא אומר אורך ששה טפחים**. לא בעינן מפולש, אלא שיהא התלם הזרוע אורך ששה טפחים

אפונים הגמלנים, מין ירק. גבול שהיה גבוה טפח ונתמעט, כשר, שהיה כשר מתחלתו. התלם ואמת המים שהם עמוקים טפח, זרעים לתוכן שלשה זרעונים, אחד מכאן, ואחד מכאן, ואחד באמצע: **ג היה ראש תור ירק נכנס לתוך שדה ירק אחר, מתר, מפני שהוא נראה כסוף שדהו. היתה שדהו זרועה ירק, והוא מבקש לטע בתוכה שורה של ירק אחר, רבי ישמעאל אומר, עד שיהא התלם מפולש מראש השדה ועד ראשו. רבי עקיבא אומר,**

don't require a furrow the full length of the field, and it is permitted to surround it by three sides. As long as] the length of the furrow is six handbreadths and the width its full size [i.e., the width of a normal furrow, namely, also six handbreadths, it is permissible to sow within it another species, since it is clear that this is not part of the field]. Rabbi Yehudah says, [As long as] the width [thereof] is the full width of a footstep [i.e., a handbreadth:

Rabbi Yehudah does not require a furrow-width of six handbreadths].

(4) Planting two rows [a normal row is four cubits wide] of cucumbers, two rows of gourds, and two rows of Egyptian beans is permissible [since two rows of each of these species present the appearance of a complete and separate field, and as long as there is the required intervening furrow between the several sets of two rows, there is no objection to their being alongside]. [But planting] one row of cucumbers, one row of gourds, and one row of Egyptian beans is prohibited. [Even if they are separated by a furrow, since the leaves of these species are long and intertwine with one another, thus presenting an appearance of having been sown indiscriminately with one hand throw]. [As for planting] one row of

רבנו עובדיה מברטנורא

אף על פי שזרע אחר מקיפו משלש רוחותיו שרי: **ורוחב מלואו**. היינו ששה טפחים שהוא שיעור רוחב תלם. ורבי ישמעאל נמי בעי רוחב התלם במלואו אף על גב דלא פירש למילתיה, דכיון דרבי עקיבא דמיקל ולא בעי מפולש בעי רוחב מלואו, כל שכן רבי ישמעאל דמחמיר. ורמב"ם פירש רוחב מלואו שיהיה רחבו כעמקו: **רוחב פרסה**. והיינו טפה, והא דקאמר רוחב פרסה ולא קאמר רוחב טפה, משום דמפיק לה מקרא דכתיב (דברים יא) והשקית ברגלך כגן הירק, שצריך להיות בין ירק לירק מקום להנחת הרגל דהיינו רוחב פרסה. והלכה כר' עקיבא. ובפרקין דלעיל דתנן ירק בירק ששה טפחים, התם מיירי בין שדה ירק לשדה ירק אחר שצריך להרחיק זה מזה ששה טפחים, והבא מיירי בבא ליטע שורה אחת של ירק בתוך שדה כדתנן בהדיא, והוא מבקש ליטע בתוכה שורה של ירק אחר, הלכך מפסיק בתלם רחב למר כדאית ליה ולמר כדאית ליה: **ד שתי שורות של קשואין שתי שורות של דלועין שתי שורות של פול המצרי מותר**. דכל שתי שורות נראית כשדה בפני עצמה ואיכא הכירא ואין כאן ערבוב, והוא דאיכא תלם מפסיק בין מין למין, אבל שורה אחת של קשואין ושורה אחת של דלועין ושורה אחת של פול המצרי אסור, אף על גב דתלם מפסיק בין כל מין ומין, לפי ששלשה מינים הללו עלים שלהם מתפשטים ומתערבים זה עם זה וכשאיין שם אלא שורה אחת מכל מין ומין, נראין כאלו נזרעו כולן יחד במפולת יד, ומזחי ככלאים ואין הפסקת התלם

אֲרֹךְ שֶׁשָׁה טְפָחִים וְרָחֵב מְלֵאוֹ. רַבִּי יְהוּדָה אוֹמֵר, רָחֵב כְּמֵלֵא רָחֵב הַפְּרָסָה: ד הַנוֹטֵעַ שְׁתֵּי שׁוּרוֹת שֶׁל קְשׂוּאִין, שְׁתֵּי שׁוּרוֹת שֶׁל דְּלוּעִים, שְׁתֵּי שׁוּרוֹת שֶׁל פּוֹל הַמְצָרִי, מֵתֵר. שׁוּרָה שֶׁל קְשׂוּאִים, שׁוּרָה שֶׁל דְּלוּעִים, שׁוּרָה שֶׁל פּוֹל הַמְצָרִי, אֲסוּר. שׁוּרָה שֶׁל קְשׂוּאִים, שׁוּרָה שֶׁל דְּלוּעִים, שׁוּרָה שֶׁל פּוֹל הַמְצָרִי,

cucumbers, one row of gourds, one row of Egyptian beans, and [again] one row of cucumbers, Rabbi Eliezer permits [on the ground that two rows of cucumbers, though not next to one another, are sufficient to define the plot as a cucumber field, within which it is permissible, in accordance with

the preceding Mishnah, to plant a row of different vegetables as long as there is the required intervening furrow]; but the Sages forbid [because the two rows of cucumbers, not being close to one another, do not give the appearance of a cucumber field, and the whole of the four rows, look as though haphazardly sown].

(5) One may plant [even] a cucumber and a gourd [although their leaves are long and liable to intertwine] in one pit [without an intervening furrow, between the two species] provided only, that one [species] inclines in one direction, and the other in the opposite direction [thus making it abundantly clear that they were certainly not planted with one hand throw (which is all that the Torah prohibits)]; the leaves of one [species] incline one way, and the other the opposite way [thus demonstrating that they were certainly not planted with one hand throw] since all the Sages' prohibitions [in the matter of *kilayim*,] were decreed by them on account of appearance [so as to prevent all reasonable possibility of strangers getting the impression that the Biblical prohibition had been transgressed.]

(6) If one's field is sown with onions [onions are mentioned merely as an example, presumably because the procedure described in this Mishnah was a common practice in onion fields (Rambam)] and he wishes to plant therein rows of gourds;

רבנו עובדיה מברטנורא

ניכרת בהן: ושורה של קשואים רבי אליעזר מתיר. קסבר הואיל ואיכא שתי שורות של קשואין אף על פי שאינן סמוכות זו לזו, חשבינן להו כאילו הן סמוכות, ויש כאן שדה של קשואין ושורה של דלועין ושורה של פול המצרי, הוי כאילו נטועות בשדה של קשואין וסגי להו בהרחקת תלם, כדתנן לעיל היתה שדהו זרועה ירק והוא מבקש ליטע בתוכה ירק אחר וכו'; והכמים אוסרים. לפי שאין שתי שורות של קשואין סמוכות זו לזו ולא חשיבי כשדה של קשואין ומחזי בכלאים ויש כאן ערבוב, ואין הפסקת התלם מועלת בהן. והלכה כחכמים: ה קישות ודלעת. שהעלים שלהן מתפשטים ומתערבים זו עם זו, וכל שכן שאר מינים: זו נוטה לצד זה. דאף על גב דאין הפסק של תלם מועיל להן, הטיית העלים זו לצד זה וזו לצד זה מועיל להן, והואיל ומה שאסרו חכמים בכלאים לא אסרו

ושורה של קשואים, רבי אליעזר מתיר, והכמים אוסרין: ה נוטע אדם קשות ודלעת לתוך גמא אחת, ובלבד שתהא זו נוטה לצד זה, וזו נוטה לצד זה, (ונוטה שער של זו לכאן, ושער של זו לכאן) שכל מה שאסרו חכמים, לא גזרו אלא מפני מראית העין: ו היתה שדהו זרועה בצלים, ומבקש לטע

Rabbi Yishmael says, He must pull up two rows [of onions, which is a space of eight cubits (each row being four cubits)], and plant [in the cleared space] one row [of gourds], [i.e. in the middle of the cleared space of eight cubits, thus leaving two cubits unsown on either side], then leave the onion crop over a space of two rows, [again] pull up two rows [of onions] and plant

[in the cleared space] one row [of gourds; and so on]. [Each row of gourds would thus be separated two cubits from the adjoining onions, and twelve cubits from the nearest row of gourds.] Rabbi Akiva says, He must pull up two rows [of onions, and may] plant [in the cleared space] two rows [of gourds; one species being, of course, separated from the other, by a furrow], leave the onion crop over a space of two rows, pull up two rows [of onions], and plant two rows [of gourds; and so on, one plot of gourds being eight cubits from the next]. The Sages say, If between one row [of gourds] and the next there are not twelve cubits, one may not allow that which is sown in the intervening space to remain. [The Sages agree with Rabbi Yishmael, that since gourds have very large and long leaves (the gourds the Mishnah speaks of, is of the Greek variety), they require a distance of twelve cubits; anything closer, would appear to be a gourd field with onions mixed in. However, they argue on Rabbi Yishmael in the

רבנו עובדיה מברטנורא

אלא מפני מראית העין: **1 עוקר שתי שורות ונוטע שורה אחת.** שיעור השורה אין פחות מארבע אמות רוחב, וכשעוקר שתי שורות של בצלים שהן שמונה אמות ונוטע באמצען שורה אחת של דלועין שהיא ארבע אמות, נשתיירו שתי אמות בורות מכאן ושתי אמות בורות מכאן: **ומניח קמת בצלים במקום שתי שורות.** שהן שמונה אמות רוחב, ועוקר שתי שורות שהן כמו כן שמונה אמות, וזרע באמצען שורה אחת של דלועין שהיא ארבע אמות, נמצא בין שורה ראשונה של דלועין לקמת הבצלים שתי אמות בורות וקמת הבצלים שמונה אמות, ושתי אמות בורות בין קמת הבצלים לשורה שניה של דלועים, הרי בין שורה של דלועים לשורה של דלועים שתיים עשרה אמה וכן לעולם: **רבי עקיבא אומר עוקר שתי שורות ונוטע שתי שורות.** קסבר שאין צריך להפסיק בין שתי שורות של דלועים לקמת הבצלים אלא התלם, כדתנן לעיל בפרקין בשאר ירקות, ובין שורות של דלועים לשורות של דלועים מפסיקים שמונה אמות של קמת הבצלים בלבד: **וחכמים אומרים אם אין בין שורה לחברתה שתיים עשרה אמה וכו'.** חכמים כרבי ישמעאל סבירא להו, שצריך שיהיה בין

בתוכה שורות של דלועים, רבי ישמעאל אומר, עוקר שתי שורות ונוטע שורה אחת, ומניח קמת בצלים במקום שתי שורות, ועוקר שתי שורות ונוטע שורה אחת. רבי עקיבא אומר, עוקר שתי שורות ונוטע שתי שורות, ומניח קמת בצלים במקום שתי שורות, ועוקר שתי שורות ונוטע שתי שורות. וחכמים אומרים, אם אין בין שורה לחברתה שתיים עשרה אמה, לא יקים את

respect that Rabbi Yishmael requires an unsown space of two cubits each, separating gourds from onions, while the Sages do not, but rather, permit onions to remain over all the space of twelve cubits (provided, of course, that

הַזֶּרַע שֶׁל בֵּינָתִים: ז' דְּלַעַת בִּירָק, בִּירָק. וּבִתְבוּאָה נֹתֵנִין לָהּ בֵּית רִבְעָה. הִיתָה שְׂדֵהוּ זְרוּעָה תְבוּאָה, וּבִקְשָׁה לְטַעַל תְּלוּכָה שׁוֹרֵה שֶׁל דְּלוּעִין, נֹתֵנִין לָהּ עֲבוּדָתָה שֶׁשָׁה טַפְחִים. וְאִם הִגְדִּילָהּ, יַעֲקֹר מִלְּפָנֶיהָ. רַבִּי יוֹסִי אוֹמֵר,

a furrow's width separates one species from the other).]

(7) A gourd among a [different] vegetable [is to be separated from the latter by as much] as any other [different] vegetable (i.e., six handbreadths). [However, a gourd] among grain is to be given [a separating space of] a *bet rova* [i.e., 10 cubits and 2.5 handbreadths, by 10 cubits]. If one's field is sown with grain, and he wishes to plant within it a row of gourds, the latter is to be provided with a service border [an agricultural term for a border along which one has access to a plantation for watering and other purposes] of six handbreadths, [a single gourd requires a large separating space, namely a *bet rova* (approximately 10.2 cubits square, an area of land which accommodates a quarter *kav* of seeds), because the single gourd in the midst of a different species would, otherwise, look as though haphazardly sown, constituting *kilayim*; a whole row of gourds, however, needs a separating space only like that of any other different vegetable, namely of six handbreadths, since the row, by itself, already presents something distinctive, and makes it clear to all that it was sown separately], and if it grows over [into the border] he must pull up that which is within it. [If the gourd leaves have spread into the service border separating the gourds from the grain, these leaves must

רבנו עובדיה מברטנורא

שורה של דלועים לחברתה שנים עשרה אמה, מיהו ר' ישמעאל מצריך הפסק שתי אמות בורות בין שורה של דלועים לקמה של בצלים, וחכמים מתירים לסמוך שורה של דלועים אצל קמה של בצלים, ולא מצרכין אלא תלם אחד בלבד כשאר ירקות, אבל שנים עשרה אמה בין שורה של דלועים לחברתה בעו חכמים, לפי שהדלועים עלין שלהן רחבות ומתפשטות הרבה כדי שלא תראה כל השדה מעורבת בבצלים ודלועים. והלכה כחכמים: ז' דלעת בירק. הבא ליטע דלעת אצל ירק, עבודתה כירק דהיינו ששה טפחים. אבל אם בא ליטע דלעת בתבואה צריך להרחיב לה בית רובע כשיעור עבודת התבואה שהוא עשר אמות ושני טפחים ומחצה על עשר אמות, והוא מקום זריעת רובע הקב: שורה של דלועים נותנין לה עבודתה ששה טפחים. וקילא שורה מדלעת יחידית, דדלעת יחידית בתבואה צריכה בית רובע, לפי ששורה מנכרא בפני עצמה וליכא ערבוב כמו בדלעת יחידית, וששה טפחים דתנן הכא הוי שיעור רוחב אבל שיעור אורך לא אתפרש במתניתין, ובתוספתא פירשו דצריך שיהיה שיעור האורך עשר אמות ומחצה: ואם הגדילה. השורה ונכנסו ענפים בתוך ששה

be pulled up and the border kept clear.] Rabbi Yose says, It is to be provided with a service border of four cubits. They said to him, Do you rule more stringently with regard to this than with regard to a vine? [The prohibition of *kilayim* in connection with vines, extending as it does to

consumption and other uses, is stricter than *kilayim* of grain, pulse, and vegetables, applying as it does, only to sowing and deliberately allowing them to remain in one's field, and even so, as long as the vines do not constitute a vineyard (see next chapter 4:5 as to what constitutes a vineyard) they only require a separation of six handbreadths: here however, Rabbi Yose reverses the order of stringency requiring a border of four cubits.] He said to them, Indeed, we do find that this is treated more stringently than a vine, inasmuch as for a single vine, a service border of six handbreadths is prescribed, but for a single gourd, one of a *bet rova* [as in the Mishnah, above]. Rabbi Meir says in the name of Rabbi Yishmael, If there are as many as three gourds in a *bet se'ah*, one may not bring [any different] seed into the *bet se'ah* [i.e., different species are not allowed within a third of a *bet se'ah* from a gourd, an area which accommodates 2 *kav*

רבנו עובדיה מברטנורא

טפחים יעקור מלפניה כל הענפים שנתפשטו ונכנסו בתוך שיעור זה: **נותנין לה עבודתה**. של שורת הדלועים: **ארבע אמות**. שצריך להרחיק ארבע אמות מן התבואה: **התחמיר זו מן הגפן**. דתנן לקמן בפרק ד' הנוטע שורה של חמש גפנים בית הלל אומרים אינו כרם ואינו נותן לה עבודת הכרם ארבע אמות אלא ששה טפחים, והכא נמי בשורה של דלועים אין להתחמיר וליתן לה ארבע אמות, דאין להתחמיר בכלאי זרעים יותר מבכלאי הכרם: **מצינו שזו חמורה מן הגפן**. אף על גב דאיסור כלאי זרעים קיל מאיסור כלאי הכרם, מכל מקום הא אשבחן דלגפן יחידית כשבא ליעט אותה בתבואה: **נותנין לה עבודתה ששה טפחים**, ולדלעת יחידית נותנים לה בית רובע, שהן עשר אמות ושני טפחים ומחצה על עשר אמות, מפני שהיא מתפשטת והולכת מרחוק, הכי נמי אין לתמוה אם לשורה אחת של גפנים נותנים לה עבודתה ששה טפחים, ולשורה של דלועים נותנין לה ארבע אמות: **כל שלשה דלועין לבית סאה**. רבי מאיר פליג אתנא קמא דאמר שלדלעת יחידית בתבואה נותנים לה בית רובע, וסבר איהו דנותנים לה שלישית בית סאה. ורבי יוסי בן החוטף אפרתי סבר שלישית בית כור. ואין הלכה כדברי כולם, אלא כתנא קמא בלבד. ודלעת השנויה במתניתין היא דלעת יונית בלבד שעלים שלה רחבים ומסתככים ומסתבכים טפי, אבל דלעת מצרית עם שאר דלועין, דינן כשאר

ירקות:

of seeds]. Rabbi Yose ben Ha-Hotef the Efrati said in the name of Rabbi Yishmael, If there are as many as three gourds in a *bet kor*, one may not bring

[different] seed into the *bet kor* [i.e., different species are not allowed within a third of a *bet kor* from a gourd, a much larger area; both Rabbi Meir and Rabbi Yose argue on the Mishnah which stated above that a single gourd in a grain field requires a *bet rova*, an area of land which accommodates a quarter *kav* of seeds].

החוטף אפרתי אמר משום רבי ישמעאל, כל
שלשה דלועין לבית כור, לא יביא זרע לתוך
בית כור: